

Triodos Bank: de goede bedoelingen zetten de beste klanten in de kou

Posted on 7 september 2022 by Menno Tamminga

In Nederland heb je drie soorten banken, heeft iemand me eens uitgelegd. Speculatieve banken. Coöperatieve banken. En alternatieve banken.

De speculatieve banken werden in 2008 gered door de belastingbetalers na mammoetverliezen op rommelhypotheken. ABN Amro. ING. In 2013 volgde de nationalisatie van SNS Reaal, ook na vastgoeddebacles.

De Rabobank, de coöperatieve bank, die zich altijd verheven voelde boven de speculatieve banken, bleek in 2013 jarenlang met de internationale rente gerommeld te hebben. Straf: 774 miljoen euro boetes. Topman Piet Moerland vertrok.

Triodos heeft het beste voor met de mensheid

En nu heeft een alternatieve bank, Triodos, een knallend conflict met een deel van zijn achterban. De onenigheid duurt inmiddels bijna dertig maanden en kan nog wel

meer dan een half jaar dooretteren. De Triodos Bank, in 1980 opgericht door een aantal (bank)mensen uit de antroposofische hoek, is vooral bekend als financier van groene projecten en organisaties die het beste voor hebben met de mensheid. Triodos schoof bijvoorbeeld vorige maand aan bij een overleg over de stikstofplannen van het kabinet met de financiële wereld onder leiding van bemiddelaar Remkes.

Het alternatieve credo van Triodos was lang een onderscheidend argument om spaarders én beleggers te trekken die de goede bedoelingen steunden. Vaak staken spaarders ook kapitaal in de bank. Dat zijn de beste klanten. Zij verhoogden de financiële basis van Triodos. Want zonder extra kapitaal geen groei. De Nederlandsche Bank houdt daar toezicht op. Dat moet voorkomen dat er 'plofbanken' ontstaan.

Diep in de nesten

Maar juist daar, bij dat broodnodige kapitaal, heeft Triodos Bank zich steeds dieper in de nesten gewerkt. Zo diep dat een deel van de kapitaalverschaffers straks zomaar kan afhaken en het de vraag is of nieuwe geldschieters straks nog toehappen. Wat is de essentie van de controverse?

De huidige 43.500 kapitaalverschaffers (goed voor 1,2 miljard euro) kunnen in tegenstelling tot een eerdere toezegging van de Triodos-top hun belegging niet verkopen. De bank gijzelt hun vermogen, ook als ze dringende financiële verplichtingen hebben. Of als de belegging in een erfenis terecht is gekomen en de erfgenamen erfbelasting moeten betalen.

Pikzwart scenario

Rare zaak? Zeker. De aandelen van de Triodos Bank zijn niet aan een beurs genoteerd. Je kunt er niet in handelen. Maar de bank beloofde zelf beleggingen van klanten in te kopen als mensen er vanaf wilden. Tot een zekere limiet, dat wel. Toen kwam begin 2020 de coronapandemie. Paniek greep beleggers naar de keel. Een pikzwart economisch scenario leek zich te ontploffen. Triodos kreeg meer klanten die van hun belegging af wilden dan ze aankon. De bank stopte met de handel.

Op de beurs konden beleggers in 'speculatieve' banken als ABN Amro en ING blijven handelen, maar Triodos zei tegen zijn klanten: zoek het zelf maar uit. Beleggers met

enkele honderden miljoenen euro kapitaal in de bank stonden in de kou. Triodos deed nog een halfbakken voorstel om de meest zielige beleggers te helpen, maar dat plan vond bij de toezichthouders geen genade.

Nu is er een patstelling. Een deel van de kapitaalverschaffers is boos, maar ook onmachtig. Wat zich wrekt is dat de kapitaalverschaffers bij Triodos Bank geen snars te vertellen hebben. Ze hebben wel kapitaal op tafel gelegd maar ze kregen geen echte aandelen. De echte aandelen zijn mét de bijbehorende zeggenschap in handen van een stichting. De kapitaalverschaffers hebben zogeheten certificaten. Deze certificaten geven recht op dividend, al is dat bij Triodos altijd mager geweest, maar geen zeggenschap. Dat wisten beleggers, maar ze hadden die toezegging dat Triodos hun belegging zou terugkopen. Tot maart 2020. Tel uit je verlies, want de marktwaarde van hun belegging is ondertussen wel gedaald.

Het wiel weer uitvinden

Triodos Bank wil uiterlijk juni 2023 een handelsplatform hebben waarop beleggers hun certificaten kunnen kopen en verkopen. Waarom kost dat zoveel tijd? Triodos wil het wiel opnieuw uitvinden. Effectenbeurzen en handelsplatforms zijn er genoeg. Je kunt zo aanschuiven als bedrijf. Maar Triodos koestert zijn aparte alternatieve status. Op háár nieuwe handelsplatform mogen alleen toegelaten beleggers actief zijn. Dat klinkt als ballotage. En dat is weer niet zo'n gekke gedachte want Triodos is panisch dat ongenode buitenstaanders iets te zeggen krijgen.

Heerschappij van weinigen

De bestuurders van de stichting met de echte aandelen dragen hun eigen opvolgers voor. Meestal dragen ze één kandidaat voor. Daar mogen de beleggers dan uit kiezen. Zo is er een gesloten circuit ontstaan van stichtingsbestuurders, commissarissen en directie. Een ons-kent-ons wereldje. Denkt u bij het woord oligarch aan rijke Russen? Bij Triodos zie je het in zijn klassieke betekenis: heerschappij van weinigen.

De samenstelling van de bedrijfstop voldoet zeker aan de moderne eisen van diversiteit: mannen, vrouwen, nationaliteiten, keurig verdeeld. Zelfs de politieke gezindheid is divers.

Oud-minister van Sociale Zaken Aart Jan de Geus (CDA) was jarenlang president-commissaris. Zijn opvolger, Mike Nawas, zat eerder in het bestuur van de stichting met de echte aandelen. En in dat bestuur zit sinds 2020 ook oud-GroenLinks-leider Jolande Sap. Een topscore in diversiteit, maar geen garantie voor goed ondernemingsbestuur. Welk bedrijf vervreemdt zich van (een aanzienlijk deel van) zijn eigen kapitaalverschaffers? Triodos heeft hen nodig voor verdere groei. Daar is niks alternatiefs aan.

Reken maar dat De Nederlandsche Bank het rumoer met argusogen volgt. De toezichthouder mag hopen dat de naam en het merk Triodos niet al zó besmet zijn onder potentiële beleggers dat zij straks geen kapitaal in de bank willen steken. Want als de kapitaalbronnen opdrogen, wat is dan nog het bestaansrecht van deze alternatieve bank?

Menno Tamminga was lang economisch redacteur en columnist van (eerst) het FD en (langer) NRC Handelsblad. Sinds deze zomer verschijnt zijn column iedere woensdag in Wynia's Week.

*De donateurs maken Wynia's Week mogelijk. **Doet u mee?** Veel dank!*